

Växtfynd i Norrtälje kommun

JOAKIM EKMAN

Norrtälje kommun utgör den nordligaste delen av Stockholms län. Floran är mycket artrik. Det mosaikartade landskapet med ett ofta småskaligt jordbruk, stora skogsområden, många insjöar, skärgård samt en kalkhaltig morän ger upphov till detta.

Nedan redovisas fynd av några ovanligare arter som jag gjort inom kommunen. Koordinater angivna enligt RUBIN (Björkbäck 1980). Följande förkortningar har använts: S = Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm; UPS = Fytoteket, Uppsala.

Gråal (*Alnus incana*) Väddö: 200 m V Bagghus landsvägsbro (12J0d 0648), bestånd på ett 30-tal träd i kanten av kärrmark vid Väddö kanal 1989.

Gråalen är inom kommunen tidigare endast funnen i Frötuna (Lönsviks ägor S Kyrksjön och enl uppgift även sparsamt vid Bosjön, Kvarnsjön och Mörtsjön; Agelin 1943 i Almquist ms).

Klubbstarr (*Carex buxbaumii*) Edebo: Gränsjön (12I2j), rikkärr, ca 200 ex i NV-kanten 1989.

Repestarr (*Carex loliacea*) Lohärad: Kornamossens SV-ände (11I7h 0826), gransumpskog, 1989.

Gräsull (*Eriophorum latifolium*) Edebo: Grundsjön (12I2J 2037), i NO-kanten av gungflyt tills med taggstarr (*Carex pauciflora*), 1989.

En mycket anmärkningsvärd blandning av rikkärns- och fattigkärnsarter. Vid Grundsjöns SV-del finns emellertid ett rikare inslag med kärrspira (*Pedicularis palustris* ssp. *palustris*), praktklomossa (*Drepanocladus revolvens*) och guldspärrmossa (*Campylium stellatum*).

Strandärt (*Lathyrus japonicus*) Björkö-Arholma: St. Änklingens NO-del (11J9g 0814), havsstrand, 3 ex 1988.

Strandärten är ännu mycket ovanlig inom kommunen. I flera delar av landet är den på spridning.

Hjärtstilla (*Leonurus cardiaca*) Roslags-Bro: Kåsta (11J7d 3622), 2 stora ex invid vägen i byn 1989.

Gyllenbjörnbär (*Rubus aureolus*) Rådmansö: Svenska Högarna (11K9b), Klubben, N fyren 1986 och 1989.

Ovanlig i havsbandet. Observerad tidigare av medlemmar i Roslagens ornitologiska förening. Bestämningen kontrollerad av Thomas Karlsson, Lund.

Luddvicker (*Vicia villosa*) Roslags-Bro: 200 m SO Marieberg (11J7d 2923), 1 stort ex i träda 1989. Kåsta (11J7d 3722), 3 stora ex på ruderatmark 1989.

Lundviol (*Viola reichenbachiana*) Söderby-Karl: 300 m SSV Holmen (11J9e 218 277), på och invid vägren av en mindre, enskild väg.

Fig 1. Stoftkrempling (*Asterophora lycoperdoides*). Vaddö, ONO Stensjön 1988. Foto J. Ekman.

Först upptäckt 1937 av Erik Almquist (N. Rörvik, strandlund, S) (Almquist ms, Rasch 1965). Vid återupptäckten 1984 ca 40 blommande ex och 10 ungplantor. Lokalen skadades senare genom dikesgrävning och maskinklippning. Markägaren har numera informerats om lundviolen. 1990 hade antalet ökat till ca 100 blommande ex.

Lundviolen finns bara på sex lokaler i Uppland, och detta är Sveriges nordligaste.

Sumpviol (*Viola uliginosa*) Estuna: Harsjön (11J6c 230 360), ca 25 ex varav 16 blommande 1989, på dikesren i kärrkanten. Estuna: 525 m NV Porshanken (11J6c 306 280), totalt ca 200-300 ex varav ca 100 ex i blom, på åkerdikesren, 1989.

Sumpviolen har tidigare förmodats vara utdöd vid Norrtälje (Nilsson & Gustafsson 1979). Den upptäcktes vid Harsjön 1915 av F. Agelin (Almquist ms, Agelin 1921). Vid Barsjö som ligger strax intill lokalen NV Porshanken hittade Agelin sumpviol på 1940-talet. Denna lokal var belägen 500 m SO Stocksund. Senast sedd här 1970 (Tore Andersson muntl medd).

Stoftkrempling (*Asterophora lycoperdoides*) Vaddö: ca 350 m ONO Stensjön (12J0e 4-1-), på ruttnande kremlor, rätt rikl 1988 (fig 1).

Myrjordtunga (*Geoglossum sphagnofilum*)

Rådmansö: Gunnarsmaren, N-änden av

Fig 2. Komossa (*Splachnum ampullaceum*). Edebo, Grundsjön 1989. Foto J. Ekman.

kärret (11J5g 0716), ca 100 ex 1988 (J. Ekman & R. Svindin, UPS). På samma lokal 7 fruktkroppar av sumpröksvamp (*Bovista paludosa*).

Komossa (*Splachnum ampullaceum*)
 Edebo: Grundsjön (12I2j 1937), en liten grupp på öppet gungfly vid O-änden 1989 (fig 2). *Rådmanö*: Gunnarsmaren, N-änden av kärret (11J5g 0716), 1 tuva i rikkärr 1988 (J. Ekman & R. Sundin).

Citerad litteratur

Agelin, F. 1921: Några växtfynd i Norrtäljetrakten. Svensk Bot. tidskr. 15: 270-271.

Almquist, E. ms: Opublicerade manuskript av Erik Almquist, förvarade på handskriftsavn, Uppsala univer-

sitetsbibliotek. Okat.

Björkbäck, F. 1980: Metoder att ange växtlokaler. Svensk Bot. Tidskr. 73: 545-554.

Nilsson, Ö. & Gustafsson, L. -Å. 1979: Projekt Linné rapporterar 106-120. Svensk Bot. tidskr. 73: 353-372.

Rasch, W. 1965: Iakttagelser över Tyresö sockens vegetation och flora efter 1936. Svensk Bot. Tidskr. 59: 129-162.